

ЖИТТЯ ЯК ТВОРЧІСТЬ НА НИВІ УКРАЇНСЬКОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ

*Лупітько О. І., канд. с.-г. наук, Базілева Ю. С., канд. с.-г. наук,
Ковальов Д. В., канд. с.-г. наук, Лук`яненко Т. М., головний фахівець
Державна установа Інститут зернових культур НААН, вул. Володимира Вернадського, 14, м. Дніпро,
49009, Україна*

*День за днем і рік за роком
Йде наука дужим кроком.*

Таврійські степи, тепле сонце та шовковисто-золотаві поля України, зростили відданого справі насінництва вченого, доктора с.-г. наук, професора Кирпу Миколу Яковича, який все своє життя присвятив сільськогосподарській науці.

Цьогорічний ювілей професора Кирпи М. Я. окреслив нові шляхи розвитку сільського господарства. Пройшовши цікаві наукові сходинки від аспіранта, наукового, старшого співробітника, завідувача лабораторії методів збереження та стандартизації зерна до заступника директора з наукової роботи ДУ Інституту зернових культур НААН, Микола Якович не зупинився, а плідно працює над розвитком сучасного насінництва, стандартизації та сертифікації зернових культур.

Зважаючи на його блискуче інженерне мислення в 1978 р. в Українському науково-дослідному інституті рослинництва, селекції і генетики ім. В. Я. Юр'єва (м. Харків), Кирпа М. Я. захистив дисертацію за темою: «Исследование посевных и урожайных качеств семян высоколизиновой кукурузы в зависимости от способов и режимов их сушки и хранения». Наполеглива та плідна праця дозволила кандидату сільськогосподарських наук отримати вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Рослинництво». В 2008 р. на спеціальній вченій раді Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН (м. Харків) Микола Якович захистив докторську дисертацію за темою: «Оптимізація процесів обробки і зберігання насіння кукурудзи та методи поліпшення його якостей» зі спеціальності 06.01.14 «насінництво». В лютому 2016 р. рішенням атестаційної комісії Міністерства освіти і науки України йому присвоєно звання професора зі спеціальності 06.01.05 – «селекція і насінництво».

Наукова зрілість, надзвичайна організованість і працездатність вченого дали щедрий ужинок. Свій славний ювілей він зустрічає з великим науковим доробком: опубліковано понад 370 наукових та науково-методичних праць, з них 25 – в зарубіжних виданнях, 7 наукових видань, з них 1 монографія, 2 посібники і словник термінів із селекції, біотехнології та насінництва польових культур, розроблено 4 стандарти. М. Я. Кирпи має системний підхід до вирішення пріоритетних наукових проблем: від концептуальних положень і теоретичних напрацювань, завжди торує шлях до практики. Вчений має 10 свідоцтв на сорти рослин (кукурудза), 1 авторське свідоцтво на винахід та 6 патентів на корисну модель.

Під науковим керівництвом професора Миколи Яковича Кирпи створено велику наукову школу вчених селекціонерів і насіннєзнавців. Під його науковим керівництвом захищені

1 докторська і 6 кандидатських дисертацій. Це вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих наукових кадрів для сільського господарства. „Випускники” наукової школи успішно працюють в різних регіонах, продовжуючи свій науковий шлях, спрямований на формування позитивного наукового іміджу української селекційно-генетичної науки.

Ще в 18 ст. Жан-Жак Руссо, французький філософ-просвітник, говорив, що єдиний засіб утримати державу в стані незалежності від будь-кого – це сільське господарство. Володій ви хоч всіма багатствами світу, якщо вам нічим харчуватися – ви залежите від інших. Але актуальність цього вислову залишається й в теперішній час. Глибоко розуміючи основи насінництва та особливості його економічної значимості для держави, Кирпа Микола Якович відстоює наукові інтереси на державному та міждержавному рівні. Він має вагомий творчий внесок в сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарських культур. Він є ініціатором та розробником нормативних документів (стандартів, методів, інструкцій, рекомендацій), які мають важливе значення в сферах вирощування, заготівлі, зберігання, переробки, експортування зерна. В 2021 р. Кирпу Миколу Яковича затверджено головою національного Технічного комітету ТК 170 зі стандартизації «Зернові культури та продукти їх переробки». Разом з однокумцями та колегами-науковцями було розроблено основоположний національний стандарт ДСТУ 4138:2002, який включає методи визначення якості насіння польових культур та їх сертифікації, гармонізовані з міжнародними і європейськими нормами. З 2007 року в Україні діє національний стандарт ДСТУ 4525-2006 «Кукурудза. Технічні умови», розроблений за участю Кирпи М. Я., за яким здійснюється виробництво, переробка, зберігання та експортування врожаю культури. У 2019 р. було розроблено національний стандарт ДСТУ 3768 «Пшениця. Технічні умови», який також наближений до міжнародних і європейських вимог.

Маючи не вгамований науковий потенціал, Микола Якович надихає своїх співробітників та аспірантів на нові здобутки та постійний науковий пошук. Він ніколи не залишається осторонь викликів часу та проблем сучасних практиків.

Його наукова ерудиція і активність, оптимізм, доброзичливість, вміння спілкуватися, товарицькість викликають щиру симпатію, бажання постійно вчитися та вдосконалюватися.

Тож побажаємо вельмишановному вченому: нехай Вам здоровиться, щасливо і щедро живеться, натхненно працюється ще не один десяток літ!